

Tunkualla käytettyjä pilkkanimiä

Karjalan kylissä oli tapana "pilkkanimien" käyttö puhuttaessa naapureista, sukulaisista, kyläläisistä, virkamiehistä ja jopa kylistä ja naapurikansoista. Nämä haukkumanimet ja niiden käyttäminen hyväksyttiin. Ne kertoivat karjalaisen kekseliäisyydestä ja luovuudesta. Niiden tarkoitus ei ollut pahansuopu. Haluttiin kuitenkin hankalaa tai ikävää lähimmäistä vähän nälväyttää. Näistä ei yleensä suututtu eikä niitä muisteltu pahalla. Nimitykset jäivät sukujen nimiksi varsinaisten sukunimien rinnalle.

Tunkualla käytetyistä lempinimistä on Maiju Keynäälle kertonut Pekka Aalto, ent. Ivanoff, synt. Tunkuan Kevättämajärvestä v. 1897.

Melkein joka kyläkunnalla oli leikkilisiä pilkkanimiä:

Suikujärven kunta: mämmimarat. Suikujärveläisillä oli iso järvi, mutta vähän kalaa; jos he joskus saivat siikaa, niin he eivät itse raaskineet sitä syödä, vaan myivät sen; siksi söivät enimmäkseen mämmiä, siitä nimitys.

Kevättämajärvi: kitsuset = pienet ahvenet, sillä sieltä saatiin hyvin paljon ahvenia.

Koivuniemi: pyhäristit, koska heillä "joka sanassa" oli "pyhän pyhä risti", millä sanontatavalla he vakuuttivat kuin Jumalan nimen kautta puhuvansa totta.

Viikatejärvi: jänikset, kylässä melkein kaikki Saikoffeja, Zai = jänis, Saikoff = jäniksinen.

Tunkuan kylä: routukat. Routukka on ensimmäinen, pienikokoinen laiha sääskilaji keväällä, ja Tunkualla oli suurimmaksi osaksi pitkiä, laihoja miehiä.

Voingi: monahhat tai munkit, koska siellä rukoiltiin paljon. Piholla eivät vieraatkaan saneet tupakoita.

Viiru: tsuarit. He olivat otaneet tämän nimen. Heillä oli kalalaisat järvet, joita he itse tahtoivat hallita; siitä ehkä nimitys.

Pompinvaara: kesselimestarit. Koko kylä valmistui tuohitarvoita ja myi niitä mm. Kevättämajärveen, Vienan Kemiin jne. Olivat järjestään pieniä miehiä.

Vienankarjalaisilla oli yleisnimenä turksansyöjät. Aunuksen läänin asukkaiden venäjänkielinen haukkumanimi oli "prisivnoja golova", mikä merkitsee "uudestaan liitetty pää", he kun olivat äksyjä, ajattele-

mattomia, hurjapäisiä.

Myös yksityisillä miehillä oli lisänimiä:

Zootov Mikonvaarasta sai nimen "brälli", kun hän oli räyhäilevä mies, takinnapit auki, hänellä oli ainainen hoppu jne.

Kyrssöstä Kevättämajärvestä kutsuttiin "gubernaattoriksi", oli pyrkinyt johtoon ja komenellut toisia.

Iljin Suikujärvestä sai nimekseen "graava" eli kreivi myöskin taipumuksesta toisten komenteluun. Vasselei Suikujärvestä oli "Glykän Vasselei" koska toinen jalka oli kuivunut koukkuun. Hän ei ottanut lisänimeä pahakseen. Aleks, myös Suikujärvestä, sai nimen "mölo" koska alituisen pä-

pätti. Samasta kylästä oli vielä Elias Garzin, myöhemmin Vihtasaari. Hänen lisänimensä oli "halatta" mikä merkitsee päällystakkaa. Tämän nimen Elias oli perinyt isältään, koska tämä usein lauloi laulua, jossa puhuttiin halatasta.

Eläimen nimi oli monella lisänimenä:

Ondarvessa eli Antti Romanoff. Hänet tunnettiin nimellä "varis".

Rugarven Timo Jefsejeff oli "haukka" kun oli haukan näköinen. Samoin Rugarvessa asui Yrjö Issaleff jolla oli kaksikin nimeä: "kuikka" ja "äbä". Edellisen nimen hän sai kävelytyylistään, kulki "jalat takanpäin". Jälkimmäisen nimen syytä ei kertoja muistunut.

Juho Pauloff Pedrisenvaarasta kulki nimellä "hukka". Hän oli mahdollottoman ahne, tahtoi itselleen mahdollisimman paljon kaikkea eikä olisi toisille antanut mitään.

Heikki Andronoff eli Andronlahti Suigarvesta oli "kontio". Hän oli lyhyt, lihava ja karvainen. Heikin isää kutsuttiin samalla nimellä.

Suomalaisia nimitettiin Tunkualla "ruottseiksi" ja "tsuhnoiksi". "Tuliruottseiksi" nimitettiin niitä suomalaisia, jotka eivät ymmärtäneet ollenkaan karjalankieltä. Vanha kansa nimitti suomalaisia "paka-noiksi". Sananparsia: "Niin-kuin ruotsi olet aina tappelemassa". "Sissuiset kuin ruotsi". Sissuisista merkitsee etsimistä, kaivamista. — PK

Nimiä muistojen kirjasta

Karjalaisten II kerähmön Ortjo Stepanov lahjoitti minulle mielenkiintoisen teoksen Muistojen kirja 2. osa. Se sisältää toisen maailmansodan (tai jatkosodan) vuosina kaatuneiden Karjalan sotilaiden, partisaanien ja maanalaisten työntekijöiden luettelot Valkeanmeren, Kalevan ja Kemin piiristä eli siis Vienasta.

Syntymäsyistä eniten huomiota kinnittivät Uhtuan, Vuokkiniemen ja rajakyläen nimet, jotka antoivat henkensä bolshevikkien valtaa puolustaessaan.

Kaikkiaan luettelossa on 1271 nimeä, joista suurin osa

vienankarjalaisia: Lesosia 82, Remsuja 50, Karhuja 25, Kirilloveja 14.

Viimemainituista 4 viimeistä olivat Ahein poikia Vuokkiniemestä - Paavo, Vaseli, Aleks ja isäni Pekka. Sota söi tästä yhdestä suvusta viimeiset neljä nuorta miestä sen lisäksi, että kaksi murhattiin valtion toimesta. Jäljellä on tuosta kovasta "kulakkisuvusta" ainoastaan kaksi miesjälkeläistä, minä Präässä ja veljeni Olavi Uhtualla.

Karjalan kovia kokeneen kansan elvytyksestä puhuttiin Prääsan kerähdössä - venäjän kielellä. Vain vuokkiniemeläi-

nen Ljudmila Vatanen näytti kaunistaa karjalan kielen taitoaan puhuessaan karjalaiskyläen kuoleman syistä ja oman kylänsä hitaasta näivettymisestä.

Vienan Kemijokivarren kylässä ihmiset jo nyt syövät rehua. Tulevaisuus lupaa enemmän akanoita kuin jyviä. Varmasti tulee uusia nimiä toisiin muistokirjoihin ja koko Karjalan kansa tuhoutuu muutamassa vuosikymmenessä, ellei jotakin vakavampaa kehitystä ala tässä maassa tapahtua.

SULO KIRILLOV
Prääsä

KSS:n opiskelija-apurahat

Viime lokakuussa saimme opiskelijoilta runsaasti apurahakemuksia. Hakemukset käsiteltiin marraskuussa ja rahat lähetettiin valituiksi tulleille ennen joulua. Näkyi, että rahan tarve on aikaisempaa suurempi. Tässäkin tilanteessa jouduimme toteuttamaan tiukennettua karsintaa, sillä jaettavaa on tullut niukasti niin Karjalan Sivistysseuralle kuin Säätiö Väinölälle.

Valinnassa ovat olleet paremmassa asemassa esim. ne, joita ei ole aikaisemmin muistettu ja heikommissa hakijat, joita on useampia samasta perheestä. Apurahat annetaan seuramme hoitoon uskotuista rahastoista, joilla kullakin on tarkat sääntönsä. Suurin osa

rahastojen perustajista oli paikallaisia. Nämä määräsivät, että apurahat on annettava vienalaista tai aunukselaista sukuperää oleville. Yhden rahaston säännöissä pyydetään muistamaan Laatokan Karjalan rajakarjalaisia, lähinnä Salmin kihlakunnan ortodoksien jälkeläisiä. Laatokan Karjalan lahjoittajat ovat ohjanneet varansa omassa maakunnassa toimineille Sortavalan seminaarille, Impilahden kansanopistolle ja oppikouluille. Vielä nytkin eräät kuntasäätiöt tukevat laatokankarjalaisia opiskelijoita.

Toivomme, että yrityselämän sijoituskohteemme, erityisesti pankit, saavat taloutensa kuntoon ja alkavat maksaa kunnollisia osinkoja.

Suomalaisten kaatuneiden muistomerkki tulee Uhtualle

Suomussalmen sotaveteraanit ja kunta puuhaavat sodissa kaatuneiden suomalaisten muistomerkkiä Kalevalan piiriin Uhtualle, joka on Suomussalmen ystävyyskunta.

Kalevalan piirihallinto on osoittanut muistomerkille paikan Makkarakukkulalta Uhtualta Vuonniseen menevän tien varresta. Siitä noin puoleltoista kilometrin päässä ovat Kiskis-kukkulat, missä on venäläisten muistomerkki.

Suomussalmen kunnanhallitus on asettanut erityisen muistomerkkitoimikunnan valmistelemaan asiaa.